

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОГРАФІКИ ПРИ РОЗРОБЛЕННІ КУРСІВ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Іван Голуб, науковий співробітник
лабораторії професійного дистанційного навчання
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України*

Анотація

У статті розглянуто розширення можливостей системи дистанційного навчання для професійно-технічного навчального закладу при розробленні дистанційних курсів через використання інфографіки. Визначено актуальність досліджуваної теми.

Ключові слова: інфографіка, дистанційне навчання, професійно-технічний навчальний заклад.

Постановка проблеми. У 2016 р. вчені Національної академії педагогічних наук України В. Кремень, В. Луговий, А. Гуржій, О. Топузов, А. Колупаєва, Л. Лук'янова, М. Слюсаревський, О. Спірін, Ю. Вітренко презентували «Національну доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні». Представлені висновки прогнозують план дій з підвищення якості та конкурентоспроможності вітчизняної освіти. Реалізація цих завдань відкриє перспективи зростання українського суспільства, зміцнення незалежності України, забезпечення добробуту громадян. У розділі «Професійна освіта для потреб особистості, економіки, суспільства» повідомлено, що «модернізація професійної освіти потребує вдосконалення науково-методичного супроводу її розвитку, врахування прогресивних ідей зарубіжного досвіду професійної освіти і навчання, запровадження інноваційних технологій і методики підготовки висококваліфікованих робітників, інформаційного та навчально-методичного забезпечення, підвищення якості педагогічного персоналу» [4]. Це може бути реалізовано, як зазначено в Концепції «Нова школа. Простір освітніх можливостей», «збільшенням кількості моделей підготовки вчителя». До того ж, «форми підвищення кваліфікації буде диверсифіковано:

курси при ІППО, семінари, вебінари, он-лайн курси, конференції, самоосвіта» [3].

Сьогодні ПТНЗ – це активний розвиток інтернет-технологій, який спонукає професійно-технічні навчальні заклади почати розробляти дистанційне навчання в освітньому процесі.

У педагогічному аспекті система дистанційного навчання (СДН) дає змогу використовувати різноманітні режими та форми навчання, багато видів навчальних матеріалів та способів перевірки знань, здійснювати контроль успішності та прогресу учня через заохочення до успішності, надавати тьюторську підтримку та допомагає організувати навчальний процес, аналізуючи статистику. Так, дослідження, спрямоване на використання інноваційних педагогічних технологій вибору і реалізації професійної кар'єри як інструменту розвитку і саморозвитку учнівської молоді, надає можливість знайти нові та ефективні підходи до взаєморозуміння і взаємодії у навчально-виховному процесі, створити простір для набуття учнями відповідного досвіду, що також може бути сформовано в курс дистанційного навчання.

Через систему дистанційного навчання можна реалізувати та експериментально перевірити значну кількість набутого педагогічного, професійного і технічного досвіду українських вчених. Проводиться багато різних досліджень і розробляються методичні засади для покращення якості взаємодії педагогічних працівників у системі дистанційного навчання ПТНЗ.

Актуальність проблеми полягає в тому, що напрацьований упродовж багатьох років матеріал української науки поки ще не адаптований для швидкого застосування через платформу дистанційного навчання та для кінцевого споживача. Великі об'єми інформації та багаторівневі таблиці потребують певних навиків роботи з системою. Розробники курсів зіткнулися з дилемою: багато матеріалу, довший курс – багато часу на розробку; багато матеріалу, менший курс – ще більше часу на розробку, щоб не втратити в якості курсу. Вирішити проблему частково допоможе інфографіка.

Мета статті – розкрити суть використання інфографіки при розробленні курсів у системі дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Розробляючи курс дистанційного навчання, можна розширити можливості системи за допомогою інфографіки. В Інтернеті існує безліч ресурсів для створення інфографіки online з подальшим її використанням. Більшість цих ресурсів (infoagr.am, easel.ly, vizualize.me та інші) мають платну і безкоштовну частину. Допомагаючи вчителю донести до учня інформацію у цікавій та компактній формі, активізуючи зорове сприйняття, інфографіка розвиває пізнавальну сферу учня. Ми розглянемо її можливості у вигляді інструкцій для користувача дистанційного курсу в СДН професійно-технічного навчального закладу. Користувачем курсу може бути майбутній кваліфікований робітник або викладач ПТНЗ.

Що таке інфографіка?

Інфографіка – малюнок, об'єднаний з текстом, який демонструє та описує складні теми у стислих фразах, цифрах та символах. Він подібний до презентації у слайдах, але показує усі слайди одночасно. На відміну від «живої» презентації, в якій доповідач роз'яснює складні елементи, інфографіка має змістовно і в короткій формі донести до користувача головну інформацію.

Як використовувати інфографіку?

На відміну від презентацій у PowerPoint, інфографіка має більш сучасний формат. Потреба у підготовці слайд-шоу відсутня. Вся релевантна інформація представлена лаконічно, повністю в одному великому «слайді».

Інфографіка ідеально підходить для підведення підсумків з теми, коли потрібно узагальнити факти, навести докази, переконати користувача або подати матеріал, навчити чомусь новому. За допомогою інфографіки також можна показати результати експерименту, опитування, намалювати діаграми та графіки, поєднавши дані з цікавими образами.

Зацікавившись певною темою, користувач курсу може поділитись інфографікою з колегами, друзями через свій веб-сайт або сторінку на Facebook завдяки невеликому об'єму файлу.

Якщо в користувача є власний сайт або блог, він, швидше за все, розмістить там цікаву інфографіку.

Які технічні засоби потрібні?

Ноутбук, комп'ютер або планшет.

Які можливі труднощі у використанні інфографіки?

Користувачі мають право вільно розповсюджувати інфографіку, але при повторному використанні їм необхідно цитувати джерело.

Оскільки програма PowerPoint добре відома розробникам курсів, їм простіше використовувати її для створення слайдів, не намагаючись створювати інфографіку. Це відбувається через те, що багатьом незнайомі переваги використання інфографіки та її можливості в подачі інформації.

Яка послідовність створення інфографіки для курсу дистанційного навчання?

– Підготуйте інформацію, котра буде реалізована в інфографіці. Підберіть, слова, якими ця інформація може бути виражена, лаконічніше. Речення не повинні бути занадто довгими, а слова мати двоякий смисл.

– Сплануйте організацію змістових блоків, послідовність подачі інформації в інфографіці, яку розробляєте.

– Зареєструйтесь на online ресурсах зі створення інфографіки та використовуйте їх для реалізації задуманого.

– Побудуйте інфографіку.

– Цитуйте джерело малюнка та інформації, яку використовуєте.

– Збережіть інфографіку як файл з розширенням jpeg.

– Завантажте файл з інфографікою.

Які особливості та умови використання інфографіки в курсі дистанційного навчання професійно-технічного навчального закладу?

– Зазначайте мету інфографіки користувачу (навчити новому, узагальнити та систематизувати матеріал, розширити знання тощо).

– Текст має бути коротким, чітким і форматованим відповідним чином.

– Зберігайте стиль відповідно до малюнків. Послідовно відображайте головну мету кожного блоку та його зміст.

– Матеріал інфографіки повинен співвідноситися зі змістом теми, яка вивчається.

– Відобразіть порядок ознайомлення з блоками інфографіки за допомогою підказок (цифр, стрілок тощо).

– Поясніть користувачу, яким чином потрібно працювати з інфографікою.

Як покращити якість підготовленої інфографіки?

Після того, як ви підготували інфографіку, радимо поставити собі кілька запитань для самоконтролю:

– Наскільки чітко виражена головна думка?

– Чи малюнки та інформація процитовані належним чином?

– Чи відповідає інфографіка віку користувача дистанційного курсу?

Яка роль інфографіки в модернізації професійно-технічної освіти?

Ці прості елементи інструкції допоможуть користувачу-початківцю модернізувати свою власну методику розробки курсів, покращити зорове сприйняття інформації, навчитися створювати інфографіку за допомогою online ресурсів та урізноманітнити навчальні технології.

Ми бачимо модернізацію ПТНЗ через розвиток професійних навиків викладачів та покращення підготовки майбутніх кваліфікованих працівників. Вважаємо, що використання елементів інфографіки в системах дистанційного навчання відповідає вимогам часу та робить процес навчання сучасним, ефективним, цікавим та змістовним. Як зазначає автор статті «Принципи модернізації професійно-технічної освіти» В. Радкевич: «Важливим принципом модернізації професійно-технічної освіти є принцип компетентнісного підходу, метою якого є формування у кваліфікованих робітників високого рівня професіоналізму (професійні уміння, навички, досвід практичної діяльності, знання технологічних процесів), а також розвиток у них професійно важливих якостей (професійна «Я» – концепція, самостійність, здатність вирішувати проблему, бути відповідальним, доводити до кінця почату справу, творчий підхід до професійної діяльності, гнучкість, неординарність мислення, комунікабельність, здатність до навчання і безперервного підвищення кваліфікацій)» [7].

Під час підготовки та розробки курсів в СДН вчитель має справу з великими обсягами різноманітної інформації, зокрема іноземною мовою. Пошук, аналіз та обробка цієї інформації активізує аналітичне

мислення вчителя. Розроблений курс – це результат його інформаційно-аналітичної діяльності, а набутий у процесі цієї роботи досвід сприяє розвитку його інформаційно-аналітичної компетентності. Інформаційно-аналітичну діяльність вчителя ПТНЗ розглядаємо як взаємодію і взаємовплив мотивації, практичного інтелекту, інтелектуальних здібностей, життєвого, професійного та власне педагогічного досвіду, мудрості педагогічного працівника, інтуїції, творчості і його саморефлексії у процесі роботи з інформацією [6].

Інформаційно-аналітична компетентність вчителя ПТНЗ – це складова його професійної-педагогічної компетентності, яка включає інформаційно-аналітичні знання, навички, вміння, здібності, професійні якості, особистий досвід у сфері пошуку, оцінювання, використання, збереження, аналізу, оформлення і передачі інформації, яка може бути представлена за допомогою розробленого курсу в СДН [5; 6].

Висновок. Отже, можна стверджувати, що при розробці дистанційних курсів можна вирішити проблему представлення великого об'єму інформації у цікавій, пізнавальній формі та розширити можливості системи дистанційного навчання для професійно-технічних навчальних закладів завдяки набутим навикам з використання інфографіки.

Література

1. Базелюк О. В. Structural analysis of ways of implementing distance training in VET institutions (Структурний аналіз способів реалізації дистанційного навчання у ПТНЗ) [Електронний ресурс] / Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7, 19 квітня 2016 р.), Т. II. / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В.О.Радкевич. – К. : ІПТО НАПН України, 2016. – 149 с. , С.117-120. – Режим доступу: http://ivet-ua.science/images/Journals_IPTO/Arhive/2-.pdf. – Загол. з екрану.

2. Злочевська Л. Методичні засади професійно-технічної освіти. Орієнтовно-розвивальна програма «Сходінки до професії» у виборі й реалізації професійної кар'єри. [Електронний ресурс] / Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. пр. / [ред. кол. : В. О.Радкевич (голова) та ін.]. – К.: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. – Вип. 6. – К. :

«НВП Поліграфсервіс». – С. 117-129. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B9bA1bkrbvQRbHNHb0JlbGNjTE0/view> – Загол. з екрану.

3. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс] / МОН. 2016 р. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>. – Загол. з екрану.

4. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 448 с. – Бібліогр.: с. 21. – (До 25-річчя незалежності України). – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B6UkMWiy4uKzLVE0czBVRIZXR2NsTk0Blc4bGNnTjNzbGNF/view>. – Загол. з екрану.

5. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 462 с.

6. Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика. Монографія / В. В. Ягупов, Н. О. Величко, І. В. Гириловська, А. Г. Гуралюк, Д. О. Закатнов, Л. А. Майборода, В. В. Паржницький за наук. ред. В. В. Ягупова: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 176 с. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/7932> – Загол. з екрану.

7. Радкевич В. О. Принципи модернізації професійно-технічної освіти. [Електронний ресурс] / Модернізація професійної пошуки і перспективи: зб. наук. пр. / [редкол.: В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – К. : Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2011. – Вип. 1. – С. 7-23. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B9bA1bkrbvQRVHpaеHh3RzE3Nkk/view> – Загол. з екрану.

8. Mike Petty. How to Use Piktochart in Any (and Every) Classroom [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://piktochart.com/blog/use-piktochart-every-classroom/> (September 14, 2016).

Анотація

В статті розглядаються можливості використання

інфографіки при розробці курсу в системі дистанційного навчання для професійно-технічного навчального закладу.

Ключевые слова: інфографіка, система дистанційного навчання, професійно-технічне навчальне закладу.

Summary

The article discusses the possibility of using the infographics in making e-learning courses for professional education.

Key words: infographics, e-learning, professional education.

УДК 377.018.43:004

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Світлана Кравець,
кандидат педагогічних наук, науковий співробітник
лабораторії дистанційного професійного навчання
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України*

Анотація

У статті заявлено про актуальність зближення традиційних і дистанційних форм навчання у процесі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; проаналізовано відповідність можливостей дистанційного навчання загальним цілям професійної підготовки; обґрунтовано організаційну, навчально-пізнавальну, комунікаційну й діагностичну функції навчальних курсів системи дистанційного навчання Moodle, їх практичне значення для суб'єктів інформаційно-комунікаційного середовища.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників, дистанційне навчання, функції дистанційного навчання, навчальні курси, електронна платформа Moodle.

Постановка проблеми. Інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ) охопили весь світ, усе більше визначають долю людей і народів. По-суті, формується світове мережне суспільство. Людина має бути готовою до життя й успішної діяльності у такому суспільстві,

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Айстраханов Дмитро Дарамович – кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІІТО НАПН України

Аніщенко Володимир Максимович – науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

Артюшина Марина Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

Байдулін Валерій Борисович – молодший науковий співробітник лабораторії професійної кар'єри Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

Бахтіярова Халідахон Шамшитдиновна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри філософії та педагогіки Національного транспортного університету

Волошин Андрій Михайлович – викладач спеціальних технологій Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти НАПН України

Голуб Іван Іванович – науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

Гоменюк Дмитро Васильович – кандидат педагогічних наук, директор Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти НАПН України

Гордієнко Микола Максимович – асистент кафедри технічної експлуатації автомобілів та автосервісу Національного транспортного університету

Закатнов Дмитро Олексійович – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії професійної

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ І НАВЧАННЯ:
ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Збірник наукових праць

Випуск 8

Київ
2016

УДК 377
ББК 74.6
М 74

*Засновник: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України
Друкується за рішенням Вченої ради Інституту ПТО НАПН України
(протокол № 11 від 27 жовтня 2016 р.)*

*Збірник наукових праць зареєстровано в Міністерстві юстиції
України (Серія КВ №17543-6393Р від 04.03.2011 р.)*

Рецензенти:

Г. В. Єльнікова, доктор педагогічних наук, професор
Л. М. Єршова, доктор педагогічних наук, професор

Редакційна колегія:

В. О. Радкевич (голова), **Л. М. Петренко** (заст. голови),
М. В. Артюшина, **О. В. Базелюк**,
В. Ф. Орлов, **Л. П. Пуховська**,
Г. М. Романова, **В. І. Свистун**, **В. В. Ягупов**

М 74 **Модернізація** професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки та перспективи: зб. наук. пр. / [ред. кол. : В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – К.: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2016. – Вип. 8. – К. : «НВП Поліграфсервіс». – 266с.

У збірнику наукових праць подано результати досліджень проблем модернізації професійної освіти і навчання.

Особливу увагу приділено забезпеченню якості професійної освіти, особливостям дистанційного професійного навчання, розвитку професійної кар'єри учнів у процесі професійної підготовки. До окремого розділу збірника включено матеріали круглого столу «Застосування технологій проектного навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників автотранспортної галузі (м. Київ, 31 травня 2016 р.)», організованого Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України спільно з Навчально-науковим центром професійно-технічної освіти НАПН України.

Для науковців, науково-педагогічних і педагогічних працівників ВНЗ, ПТНЗ, докторантів, аспірантів.

УДК 377
ББК 74.6

© ПТО НАПН України, 2016
© ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2016

Зміст

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

Володимир Аніщенко

Досягнення якості професійної підготовки виробничого персоналу в сучасних умовах.....6

Халідахон Бахтіярова

Компетентністний підхід як головна складова забезпечення якості професійної підготовки майбутнього інженера-педагога 14

Микола Гордієнко

Аналіз змісту компонентів професійної компетентності майбутніх викладачів практичного навчання в галузі транспорту 23

Наталя Кулалаєва

Володіння викладачами професійно-технічного навчального закладу ризик-орієнтованим підходом – вимога освіти для сталого розвитку..35

Лариса Петренко

Актуальні проблеми правової освіти у професійно-технічних навчальних закладах.....44

Оксана Пілевич

Формування професійної культури майбутніх фахівців у середовищі вищого навчального закладу 55

Василь Ягупов

Педагогічне проектування як провідний вид професійно-педагогічної діяльності педагогічних працівників системи професійно-технічної освіти 66

РОЗДІЛ 2. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТИ

Дмитро Айстраханов

Показники якості дистанційного професійного навчання.....82

Іван Голуб

Використання інфографіки при розробленні курсів у системі дистанційного навчання.....93

Світлана Кравець

Функціональне забезпечення професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників засобами дистанційного навчання.....100

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ І НАВЧАННЯ:
ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Збірник наукових праць
Випуск 8**

Відповідальний секретар – С. Г. Кравець
Відповідальний редактор – Л. С. Гуменна
Технічний редактор – А. В. Мицишен

Підписано до друку **17.03. 2015 р.**, Формат 60x90 1/16.

Друк. офсетний Папір офсетний

Ум. друк. арк. 12

Наклад 300 пр.

**Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено.**

Адреса редакції: 03045, Київ, провулок Віто-Литовський, 98-а
Тел./факс: 259–45–53, E-mail: ipto_info@ukr.net

Видавництво та друк ТОВ «НВП Поліграфсервіс»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 3563 від 28.08.2009 р.